

Mirosław J Wysocki

BADANIA NAUKOWE W ZDROWIU PUBLICZNYM W PROGRAMIE HORYZONT 2020 WYNIKI PRAC NIEZALEŻNEJ GRUPY EKSPERTÓW KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

Przedstawiono rekomendacje Niezależnej Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej, której zadaniem było opracowanie listy priorytetowych obszarów badań naukowych w zdrowiu publicznym na lata 2014–2020 do finansowania w ramach programu Horyzont 2020.

Słowa kluczowe: Komisja Europejska, DG Research & Innovation, zdrowie publiczne, priorytety badawcze, Horyzont 2020

We wrześniu 2012 roku Dyrektoriat Generalny Badań Naukowych i Innowacji Komisji Europejskiej (DG-RTD, KE) powołał Niezależną Grupę Ekspertów, której zadaniem miało być opracowanie i rekomendowanie listy priorytetowych obszarów badań naukowych w zdrowiu publicznym na lata 2014 – 2020 do ewentualnego finansowania w ramach programu Horyzont 2020 (1). W skład tej grupy weszło 14 ekspertów reprezentujących różne instytucje zdrowia publicznego w następujących krajach członkowskich Unii Europejskiej: Dania, Irlandia, Włochy, Holandia, Francja, Niemcy, Szwecja, Hiszpania, Rumunia, Polska. W skład grupy powołana też została przedstawicielka dużej firmy farmaceutycznej oraz profesor zdrowia publicznego Uniwersytetu w Ottawie (Kanada). Z ramienia Polski do grupy powołany został Prof. dr Mirosław J. Wysocki, dyrektor Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH w Warszawie. Przewodniczącym grupy został Prof. Thorkild J. Sorensen z Uniwersytetu w Kopenhadze, a sekretarzem Prof. John Browne z Uniwersytetu w Cork, Irlandia.

DG-RTD oczekiwał, że utworzona w ten sposób grupa ekspertów odpowie na cztery następujące pytania:

1. Jakie powinny być priorytety tematyczne dla badań naukowych w zdrowiu publicznym finansowanych przez Unię Europejską w ramach programu Horyzont 2020?
2. Jaka powinna być w przyszłości optymalna organizacja i funkcjonowanie systemu badań naukowych w obszarze zdrowia publicznego w Europie?
3. W jaki sposób rozwinąć ściślejsze relacje i synergie

między badaniami naukowymi finansowanymi przez Unię Europejską i krajowymi działaniami w tym zakresie oraz pomiędzy agendą polityczną UE a polityką krajową?

4. Jak poprawić wpływ ewidencji czerpanej z badań naukowych w zdrowiu publicznym na politykę w zakresie zdrowia publicznego?

Grupa wyraziła pogląd, że badania finansowane w najbliższych latach przez program Horyzont 2020, powinny spełniać kryteria „wartości dodanej” w kontekście Unii Europejskiej („EU added value”), co przekłada się na preferowanie badań międzynarodowych, a nie prowadzonych tylko w ramach jednego kraju. Ponadto przyszłe wyniki badań zakwalifikowanych do finansowania powinny przynosić praktyczne korzyści dla obywateli Unii i znajdować wyraz w legislacji dotyczącej polityki zdrowotnej. Wspierane powinny być projekty wielodyscyplinarne i uwzględniające wpływ społecznych determinant na zdrowie ludności, a także obszar tzw. dobrostanu (wellbeing).

W odpowiedzi na pytanie pierwsze grupa zaproponowała szczegółowe priorytety badawcze w następujących czterech obszarach:

1. Promocja zdrowia, która powinna dążyć do głębszego zrozumienia barier przeszkadzających w akceptacji „zdrowego” stylu życia i wykorzystania tej nowej wiedzy we wprowadzaniu innowacyjnych interwencji;
2. Zapobieganie chorobom (prewencja), gdzie należy kontynuować badania naukowe nad przyczynowo-

ścią i kompleksowym leczeniem i rehabilitacją osób chorych unikając równocześnie interwencji, które nie spełniają kryteriów *cost-effectiveness*;

3. Systemy ochrony zdrowia (*Health services research*), gdzie powinno się prowadzić innowacyjne badania zmierzające do poprawy wrażliwości (*humanity, responsiveness*), jakości, równości i efektywności funkcjonowania ochrony zdrowia z naciskiem na działania zapobiegawcze;
4. Polityka zdrowotna skoncentrowana na kluczowych wyzwaniach zdrowia publicznego w nadchodzących dekadach.

Dodatkowo grupa rekomendowała badania naukowe metodologii „przekładania” wiedzy na skuteczne oddziaływanie populacyjne (*knowledge translation*).

Szczegółowy opis proponowanych priorytetowych tematów badań naukowych w wyżej wymienionych obszarach, który przedstawiony będzie w następnej publikacji, znajduje się w raporcie „Raport of the Independent Expert Group on the Future of the European Public Health Research” Bruksela, marzec 2013 (2). Raport dostępny jest w całości jedynie w wersji internetowej.

Odnosnie pytania 2. dotyczącego systemów badań naukowych w zdrowiu publicznym w UE grupa stwierdziła, że dotychczas stosowane podejście finansowania pojedynczych projektów badawczych jest przeszkodą w koordynacji funkcjonowania nauki w zdrowiu publicznym. Dlatego DG-RTD Komisji Europejskiej powinno raczej popierać międzynarodowe sieci badawcze, których plany i praca powinny być koordynowane przez ciało spełniające rolę Rady Badań Naukowych w Zdrowiu Publicznym (*Board for Public Health Research*).

W odniesieniu do pytania 3. grupa ekspertów określiła obszary współpracy i synergii pomiędzy europejskimi (KE) mechanizmami finansowania badań naukowych w zdrowiu publicznym a aktywnością decydentów politycznych oraz innych agencji i organizacji działających na rzecz zdrowia np. WHO. Parlament Europejski powinien być poinformowany przez Komisję o planie tej nowej strategii identyfikującej również kluczowe wyzwania stojące przed zdrowiem publicznym i przedstawiającej stan zdrowia publicznego w krajach członkowskich. Odrębnie DG-RTD powinna zawiadomić o tych zamierzeniach świat akademicki, decydentów oraz przedstawicieli ogółu ludności. Odnosnie pytania 4. grupa ekspertów sformułowała rekomendacje działań DG-RTD w zakresie wdrażania ważnych wyników badań naukowych do praktyki zdrowia publicznego. Zostaną one przedstawione w następnej publikacji na ten temat.

Autor chciałby pokreślić, że korzystał w tej pracy nie tylko z cytowanego raportu, ale również z krótkiego podsumowania wyników prac Niezależnej Grupy Ekspertów DG-RTD, które zostały opublikowane przez przewodniczącego i sekretarza grupy w lipcu 2013 (3).

Otrzymano: 12.09.2013

Zaakceptowano do druku: 24.09.2013

Adres do korespondencji:

Prof.dr hab. Miroslaw Wysocki
Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa,
e-mail: mjwysocki@pzh.gov.pl